

OPRAVDOVÝ
KREŠŤAN

POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TYŽDENNÍK.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti. VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	4 kor. — hal.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ:	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy.
Na pol roka	2 „ — „	VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Nevyplatené listy sa neprijímajú
Na štvrt roka	1 „ — „		
Jednotlivé číslo 6 halierov.			

Nezdarený útok.

Katolícky kongress.

Po dvojročnom oddychu katolícky kongress opäť sa zišiel ku poradám dňa 31. januára, aby posúdil tú predlohu katolíckej autonómie, jež vypracovanie pred dvomi rokmi sveril bol zo svojho lona vyslanému 27členovému výboru.

Výsledkom účinkovania tohoto výboru bolo, že pred katolícky kongress, práve zasedajúci, predstretené boli dve predlohy o sriadení katolíckej autonómie. Jednu predlohu vypracoval tým cieľom vyslaný 7členový podvýbor 27členového výboru a druhú predlohu vypracovali z vlastnej vôle štyria členovia tohoto výboru. Prvá predloha, ktorú si väčšina výboru osvojila a aj v kongresse má mnoho prívržencov na čele s grófom Ferdinandom Zichy menuje sa predlohou väčšiny a druhá predloha vypracovaná niekoľko členami výboru, za ktorú hlasovali vo výbore len štyria a ktorú si osvojuje menšina kongressistov na čele s Gabrielom Ugronom, menuje sa predlohou menšiny.

Predloha väčšiny v zásade má pred očami práva najvyššieho patróna, ale vo všeobecnosti hovoriac, obsahuje malé práva, ktoré chce poskytnúť veriacim a mnoho vážnych otázok necháva nerozlúštených. Hierarchické práva biskupského sboru sú v predlohe všade čím najvypuklejšie vyzdvihnuté, kdežto na pr. autonómne práva veriacich v spravovaní katolíckych škôl je veľmi obmedzené. Predlohou touto kladie sa veriacim skoro viac povinností, než sa im dáva práva. Práva najvyššieho patróna katolíckej cirkve zväčša nie sú opísané, oproti tomu ale predlohou žiada sa vydanie katolíckych náboženských fundácií autonómie. Mimo tohto predloha väčšiny nielen že teda dáva malý účinkovací kruh autonómii, ale i jednotlivých veriacich, ako sú na pr. úradníci, čiastočne vytvára z požívania práv autonómických.

Predloha menšiny v hlavných veciach shoduje sa s predlohou väčšiny ale nutno uznať, je zrejmejšia a určitejšia. Táto obsahuje presnejší opis práv biskupov v ich diecesach, žiada bezprostredné volenie kňazov dľa obcí na základe všeobecného hlasovacieho práva. Ďalej žiada — v tomto sa tiež shoduje predloha väčšiny s predlohou menšiny — vydanie autonómii katolíckych školských a

náboženských fundácií za takých podmienok, pod jakými i ostatné prijaté konfessie spravujú svoje fundácie. Krem tohto žiada predloha pre autonómii právo odporúčania osôb cieľom vymenovania na biskupské stolce a iné hodnostárske miesta a nerobí žiadneho rozdielu medzi katolíckymi veriacimi, čo sa týka užívania práv autonómických.

Jako vidno, predlohy sa teda hlavne v podrobnostiach značne líšia jedna od druhej a úlohou práve zasedajúceho kongressu je najst tú zlatú prostrednú cestu, ktorou jedine možno uskutočniť katolícku autonómii. Predloha väčšiny, jako to i sám vodca väčšiny gróf Ferdinand Zichy pred kongressom vyznal, neobsahuje všetky tie práva, ktoré by sa autonómii mali poskytnúť katolíckym veriacim; oproti tomu predloha menšiny v udeľovaní práv autonómii, ač rešpektuje práva jeho veličenstva, predsa zabieha miestami tak ďaleko, že sa mieša do výlučných práv jeho veličenstva kráľa ako najvyššieho patróna cirkve katolíckej, do historických práv vlády ohľadom katolíckych fundácií a do práv biskupských ohľadom spravovania diecesy a voľby duchovných. Následkom tohto niektorí kongressisti, ktorí otázku katolíckej autonómie nechcú pochovať prijatím takej predlohy, ktorú by neodobrila vláda a jeho veličenstvo s jednej a biskupský sbor s druhej strany, ozvali sa, aby z predloh predstretých kongressu, prijatá bola predloha väčšiny a potom aby bol vyslaný výbor, ktorý by vstúpil do potyku s vládou a biskupským sborom a dozvedel sa, čo sú patriční hotoví popustiť zo svojich práv pre autonómii. Iní, netrpezlivejší, chcú prijať predlohu menšiny a zaslať túže na patričné miesto cieľom schválenia v tej nádeji, že patriční činitelia potom učinia na predlohu svoje poznámky.

Ohľadom hierarchickej správy katolíckej cirkve a ohľadom patronátskych práv koruny jasne znel kráľovský reškrípť, ktorým bol pred dvomi rokmi katolícky kongress svolaný, podobne i uhorská vláda v memorandume vydanom ku kongressu r. 1897 zrejme označila svoje stanovisko voči katolíckej autonómii, len biskupský sbor sa neozval, čo kongressistov nemálo znepokojuje. Z rim. katolíckych biskupov na kongresse dosavád ešte ani jeden nevyslovil svoj náhľad o jednej alebo druhej

predlohe, čo nemálo obfažuje jasný rozhľad kongressistov. Len toľko je isté a to vyhlásil sám knieža-primas Vaszary, že i biskupský sbor *chce* uskutočnenie katolíckej autonómie, ktorá by zodpovedala sústave katolíckej cirkve a že príde čas, keď sa ozvú biskupi.

Z tohto vyhlásenia môže sa čerpať nádej, že sa protivy medzi predlohami vyrovnajú. V hlavných zásadách sa obe predlohy srovnávajú, len ohľadom podrobností sa značne líšia a keď bude kus dobrej vôle, odstránia sa s cesty autonómie i tieto prekážky a môže sa urobiť taký základ, na ktorý bude možno položiť katolícku autonómiu tak, že ona zodpovie všetkým činiteľom cirkve katolíckej.

Slovo k rodákam.

Viaceráz raz tvrdili sme už a opäť dôrazne tvrdíme, že prvá občianska povinnosť je práca, a to síce práca nameraná k spoločnému blahu a dobrobytu, nameraná k rozkvetu vlasti a národa. Povedali sme aj to, že cesty môžu byť rozličné, nech len cieľ je jeden a ten samý; nech je len vôľa u všetkých rovná.

Túto a takúto činnosť a prácu postrádame my u ľudárov, totiž práve u tej strany, ktorá sa ľudu tak úlisne natíska a ktorá ošemetne, drzo a nehanblive huláka, že ona je zo všetkých jediná, ktorá sa o ľud stará.

Len jeden-jediný dôkaz nežistnej starosti nech nám ľudári podajú, a to bárs aký malý, a my hotoví sme uznať ich oprávnenosť, ba potrebnosť. Urobíme to vďačne, lebo veď my s radosťou každého vítame, kto sa o ľud a tak o vlasť a národ stará; ale darmo čakáme na takýto dôkaz, lebo veď kde nič, tam nič, a tam ani smrť nič nevezme.

Nechceme týmto povedať to, žeby ľudári naši nič nebobili, — oj nie! — robia oni až mnoho, lenže čo robia, nenie osožnou prácou, ktorú tak veľmi potrebujeme, ale je činnosťou záhubnou: rúcaním, podrývaním, ničením, humplovaním, čo vera Bože ani za mak nepotrebujeme.

Dnes-zajtra päť rokov bude tomu, čo táto strana vskrsla — po dnes iba k spoločnej škode. Päť rokov osočujú všetko, čo je v krajine mimo nich a to s usilovnosťou a vytrvalosťou lepšej veci hodnou bez toho, aby len jeden krok boli napred urobili. Tak sa zdá, že už i my i celý svet vie, ako dobre pozná všetky naše nehody, vinny a preminutia: bol by už čas zanechať pomlúvy, vyčítovania a najviac ešte upodozrievania

a chytiť sa už raz do práce. Lenže darmo to od ľudárov očakávame a preto nemôžeme a nesmieme ich brať za činnú politickú stranu, ale len za to, čo vlastne sú: za trúdiv neosožných vo veľnom úle vlasti.

Ponevác ale bezzásadne vo všetkých možných i nemožných otázkach pozdvihnú slovo a úlisne ľudu za vodcov sa natískajú, nútení sme častejšie zaoberať sa s nimi, aby ich ten ľud v pravom svetle poznal.

Tak hľa, nadávajú i teraz v «Alkotmány»-i z príležitosti 25ročného trvania liberalnej strany, menovite Kolomanovi Tisza medzi iným i to; «o slobode náboženstva hovoril, a vierovyznania podporoval.» Nuž niečo takéto povie strana Molnárova?! Tá strana, ktorá zubami i nechťami bojuje proti slobode náboženskej a ktorá jedine svoje vierovyznanie drží za náboženstvo a tomu nielen ostatné náboženstvá a vierovyznania chce podrobiť, ale ešte i štát. Nuž hľa, tak vyzerá ľudárske dogma: čo je u jedného zločinom, to je u druhého cnosťou a zásluhou. «Rovnoprávnosť spomínal — tak píše ďalej, — a výsady udeľoval nezaslúženým.» A to vytýkajú mu tí ľudári, ktorí všetko všetkým chcú odobrať, aby to ľudárom ako výlučnú a výsadnú vlastnosť dali a zabezpečili; ktorí učia ľud, aby od dedinského bachtára po rychtára, od stoličného hájnika po viceispána, od výborníka po ablegáta nikoho iného nevolil, ako ľudára. Je pravda, ľudárom je všetko dovolené, lebo tak ich učí Molnár a Lepsényi, no a to sú ľudia svätí.

Hej, ten pán Molnár, to je úprimná chlapina, dokázal to významne pri pojednávaní návrhu zákona o «doplnení dôchodku duchovných.» Vodca ľudárov, ktorý vraj všetkých núdzných a potrebných podporuje, svojím jastrabým okom hneď nahliadnul, že sa tu jedná o kňazoch, ktorých by on v lyžke vody utopil, a tak tedy krásna zásada sem, vznešená zásada tam, o zásady nech sa stará druhý — ako aj o slušnosť a spravodlivosť, — ľudárovi to netreba, tedy pán Molnár návrh zákona — neodhlasuje. Keby bol tam zastal, ešte by bolo ušlo: on nechce aby nekatolícky duchovný čo len 800 korún mal, keď ich on na fažké tisíce má, — tedy dobre. Ale tatik ľudársky za potrebné držal hlas svoj aj odvodniť, no a tým sa potom stal, smiešnym.

Nedovolí on vraj, aby nekatolícki kňazia zo štátnej pokladnice mali podporu, lebo veď vraj kongruu katolíkov sriada zo základín cirkve, a tak vraj daň platiaci katolíci budú duplované platíť, alebo, ako sa on ľudárskym vtípom vyslovil «z katolíkov dve kože zderú.» Ozaj pán Molnár nikdy nepočul o histórii? Nevie on o tom, že základiny nateraz vlastnosť katolíckej cirkve tvoriace sú najviac štátneho pôvodu? Nevie on,

že základiny a majetky cirkevnej cirkvy kráľovia uhorskí a takí veľmožovia uhorskí darovali, ktorých rovnočiarni nápadníci a potomkovia dnes k protestantským cirkvám patria? Nevie, že nekatolícke cirkve v Uhorsku sú právni postupníci predtým jednej cirkve katolíckej? A keď to vie, a keď vie ešte lepšie aj to že občania katolíckej viery na kongruu vlastných kňazov ani haliera nedajú, ako že môže baláčať, že «z katolíkov dve kože derú?» Vie to on dobre, ale k svojim politickým cieľom rád by popudil katolíkov oproti spoluobčanom iného náboženstva a vierovyznania. Hľa, tak vyzerá ľudárska spravodlivosť, rovnoprávnosť a pravda. Môžete si tedy rodáci moji i z tohto vyrátať, čo môžete očakávať od ľudárov a aká by bola odplata vám za podporovania takových.

Mal on ešte aj iný dôvod, pre ktorý odmrštil slušný návrh zákona, no dôvod ten bol ešte podvodnejší.

Nepovolí on vraj ten zákon, lebo ním vláda bude vraj kortešovať, a dokazoval to tým, že vraj jeden hlavný župan podporu dostavšiemu kňazovi pri sdelení tejto okolnosti listom tak sa vraj vyjadril: «nádejem sa, že velebnosť vaša svoje povinnosti oproti svojej uhorskej vlasti stálou vernosťou bude plniť.» Nuž či kňaz nemá povinnosti oproti vlasti? Či upomínanie na plnenie povinností je nátlak alebo kortešačka? Tak hneď aj to nech Molnár žiada, aby úradníkom žiadne platy nedávali, aby nepodporovali priemysel, kúpeľstvo, hospodárstvo, lebo veď dľa náhľadu ľudára každý plat a podpora je prostriedkom kortešačky v rukách vlády. Takýto divý nerozum môže len ľudar produkovať.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Zmena vo foišpánskom sbore. Povráva sa, že foišpán novohradskej stolice Zoltán Török najbližšie zadržuje a jeho miesto zaujme gróf Imrich Károlyi, syn Tibora Károlyiho, predsedu magnátskej snemovne.

Ministerský predseda vo Viedni. Ministerský predseda Széll meškal v utorok vo Viedni. O tejto ceste ministerského predsedu kolovaly rozličné chýry. Poloúradne bolo sdelené, že ministerský predseda len preto bol cestoval do Viedne, aby kráľovi, ktorý iba v druhej polovici bežiaceho mesiaca príjde do Budapešti, podal správu o bežných záležitostiach. Ministerský predseda ináč aj preto musí častejšie odcestovať do Viedne ku kráľovi, lebo zastupuje aj chorého ministra pri boku jeho veličenstva a čo taký častejšie musí ísť na výsluch ku kráľovi.

Udajná rozopra medzi ministrami. 1-vým februárom začal v Budapešti vychádzať nový politický denník pod názvom „Magyar Szó.“ Tento časopis skoro každý deň prinesie chýr o rozoprách medzi jednotlivými ministrami; tak písal o tom, že minister orby Darányi má najbližšie odstúpiť, lebo že v niektorých otázkach nesúhlasí s ministerským predsedom. Aj o finančnom ministrovi Lukácsovi tvrdil tento časopis, že ani najmenej nesúhlasí s politikou ministerského predsedu. Tieto z povetria vzaté chýry sami menovaní ministri vyhlásili za úplne bezzákladné. Tak sa zdá, že časopis „Magyar Szó“ púšťaním do sveta takýchto zaujímavých, ale úplne bezzákladných chýrov chce sa stať zaujímavým a získať si čím väčší počet predplatiteľov.

Rakúski ministri v Budapešti. Rakúsky ministerský predseda Körber prišiel v piatok 2. februára v sprievode finančného ministra do Budapešti, aby sa obznámil s uhorskými ministrami. Pri tejto príležitosti ministri radili sa aj o tých otázkach, ktoré majú byť najbližšie vybavené. V prvom rade stojí otázka kvóty. Kvóta, ako vieme, ustálená je jeho veličenstvom iba do konca júna, čas ubieha, tak že už teraz treba na to pomýšľať, čo sa stane vtedy, keď vyprší čas, na ktorý je kvóta ustálená. V tomto ohľade predbežne neustálili sa na ničom, lebo všetko závisí od toho, či rakúsky snem bude práceschopný. Jako počet bola reč aj o tom, jako sa má ustáliť daň takých závodov, ktoré v obidvoch poloviciach monarchie vedú závod samostatne.

Porada v záležitosti furmanky pri ablegátskych voľbách. V ministerstve vnútra minulú sobotu bola vydržovaná porada, na ktorej pojednávali štatúty jednotlivých právomocností, ktorými tieto ustálili, koľko smie platiť kandidát ablegátstva voličom pod titulom furmanky. Porada bola preto potrebná, lebo štatúty jednotlivých právomocností boli veľmi rozdielne natoľko, že niektoré právomocnosti ustálili takú taksu, ktorá sa protiví duchu zákona o súdení kúrie vo volebných záležitostiach. Na porade boli ustálené tie zásady, na základe ktorých sa štatúty majú prepracovať. Následkom tejto porady, minister vnútra vyzve právomocnosti, aby vypracované štatúty prepracovali dľa ustálených zásad.

Katolícka autonómia. Katolícky kongress svolaný v otázke riešenia katolíckej autonómie po dlhej prestávke 31-ho januára zasadol k ďalším poradám. Na porade predsedal ostribomský knieža primas a gróf Július Szápáry. Predostrené boli dva návrhy, asice návrh väčšiny, taktiež aj menšiny toho odboru, ktorý bol poverený vypracovaním štatútov katolíckej autonómie. Návrh väčšiny udeľuje len skromné práva veriacim, asice hlavne preto, lebo kongress nezná to stanovisko, ktoré v otázke katolíckej autonómie zaujíma kráľ a biskupi. Návrh menšiny chce biskupom viac práv odobrať a tiež udeľiť veriacim. Na kongresse rečníci zamieňave hovoria hneď za predlohu väčšiny, hneď zase za predlohu menšiny, aby bola prijatá za základ podrobného pojednávania. Z rečí povedaných na kongresse, spomenutia zasluhuje reč grófa Ferdinanda

Zichyho, ktorý uznal, že predloha väčšiny neobsahuje všetko to, čo by rád urobiť za uhorských katolíkov. Že podpísal túto predlohu, tým nechcel schváliť všetky v nej obsažené poriadky. Pojednávanie o tom, ktorú predlohu prijať má kongress, považuje za bezcieľnú. Ani jedna z týchto dvoch predlôh neuráza hlavné stanoviská: práva najvyššieho patróna a sústavu cirkve katolíckej. Teda všetci sme dorozumení, len ohľadom podrobností treba sa dohodnúť a nenie nemožné, že sa i ohľadom podrobností dohodneme. Hlavnou vecou je teda prejsť k podrobnému pojednávaniu štátut.

Ferdinand Horánszky navrhol, aby kongress vo všeobecnosti prijal návrh väčšiny a poprobne pojednávanie aby odročil do tých čias, pokým sa užší výbor nedohodne s biskupmi a vládou ohľadom toho, jakú autonomiu sú náchylní prijať. Dostal sa kongress na ničom neustálil.

Z Rakúska. Rakúske politické pomery sa len nechcú napraviť. Nový ministerský predseda Körber s ružovými nádejami zaujal ministerský prestol a teraz vidí, že veru tie ruže sú len samé pichláče. Námahy jeho, aby pomeril Nemcov s Čechmi, narazily na veľké ťažkosti, tak že sotva čo bude zo smierenia. Nemci len pod tou podmienkou chcú brať účasť na smierujúcej konferencii, jestli že nemecká reč bude uznaná za štátnu reč v celom Rakúsku, Česi zase žiadajú, aby bola nemecká a česká reč za úplne rovnoprávnu vyhlásená na území Česka. Za takýchto okolností, zťažka čo bude zo smierenia a tak niet výhľadu ani nato, aby rakúsky snem bol vstave pracovať.

Z Afriky. Posledne nebolo srážok. Tak sa zdá, že sa Angličania boja napadnúť Búrov, od ktorých už toľko porážok utrpeli. Hlavnou úlohou anglickej armády je oslobodiť mesto Ladysmith, lenže chyba ľavky je, že anglické vojsko nevie najst cestu tu, na ktorej by sa nestretlo s Búrmí.

V anglickom sneme vyslanci ostro napádajú vládu a jej pripisujú všetky tie nezdary, ktoré na bojišti zastihly anglické vojská, zato ale všetci vyslanci sú za pokračovanie vojny.

KRAJINSKÝ SNEM.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 31. januára. Na dneskajšom zasadnutí vybavily sa samé staré hriechy. Asiže pojednávaný bol návrh zákona o povolení tých 30 millionov, ktoré boli strovené na vystrojenie vojska v rokoch 1897 a 1898. Referent Imrich Szabó poukázal nato, že vtedy táto summa bola nevyhnutne potrebná na vystrojenie vojska a odporúčal návrh k prijatiu. Béla Komjáthy za čudné považuje, že vláda žiada odhlasovanie takých 30 millionov, ktoré boli už pred dvoma rokmi strovené a že načo boli strovené, to nevie ani vládna strana. Splytuje sa finančného ministra, kto ho oprávnil, aby z tejto summy na Uhorsko pripadajúcu čiastku vyplatil. Splytuje sa, čo za mimoriadne okolnosti boli v rokoch 1897. a 1898., ktoré vyzadovaly tak veľkú

summu na vystrojenie armády. V mene Kossuthovskej strany osvedčuje sa, že návrh neprijíma.

Ministerský predseda Széll zavrátil mužne Komjáthyho. Predovšetkým dokázal, že v smysle zákona o spoločných záležitostiach výdavky na spoločnú armádu povoľujú delegácie, odhlasovaná summa sa potom vnesie do štátneho rozpočtu. Tedy delegácie neprekročily svoj právny kruh, keď povolily otáznych 30 millionov zlatých. Čo sa týče tej otázky že načo sa ztrovily tieto peniaze, hovorí, že 22 a pol milliona bolo potrebné na zbroj pechoty a na zaopatrenie delostrelectva nábitkami, skoro 4 milliony vyzadovaly sa na siatre a tie látky, ktoré sa pri mobilisácii vyzadujú. Zvyšných 3 a pol miliona strovil sa na vystrojenie pevností v Haliči, Tyrolsku a v Kattaro. Že prečo sme práve v udaných rokoch tak mnoho strovil na vystrojenie armády, toho príčinou bola turecko-grécka vojna, z ktorej mohla veľmi ľahko povstať europejská vojna. Nemohli sme teda zostať nepripravení. Prosi návrh prijať.

K otázke prehovril opätovne Komjáthy, a Széll, finančný minister Lukács a Thaly. Finančný minister odpovedal Komjáthymu na tú otázku, že kto splnomocnil uhorskú vládu, aby z otáznych 30 millionov na Uhorsko pripadajúcu čiastku vyplatila; rozpovedal, že v tom čase snem nič nepojednával a uhorská vláda nemohla na seba prevziať zodpovednosť, aby odoprením istej summy oslabila bojascnosť monarchie.

Nato snem jak vo všeobecnosti, tak aj podrobne prijal návrh. Zatým prešiel snem na pojednávanie zprávy o stavaní palácov pre vyslancov v Peking, Tokio a Cetinje. Kossuthisti zazlievali, že vláda nemá peňazí na školy doma, v cudzozemsku ale stavá paloty pre poslancov. Zpráva po vysvetlení ministerského predsedu bola bez zmeny prijatá. Odobrené byly ešte záverečné účty z r. 1898-ho. Na konci zasadnutia interpeloval Ján Molnár v záležitosti nadužívaní, ktorých sa údajne dopúšťajú notári pri popisovaní voličov.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 1. februára. Dnes začal snem pojednávať krajinský rozpočet na bežiaci rok. Referent Neményi v dlhej reči oboznamoval snem s rozpočtom. Poukázal na to, že behom posledných 10 rokov výdavky jednotlivých ministerstiev zodvihly sa priemerne o 75 percentov, čo je znakom všeobecného hospodárskeho rozkvetu. Chváli tú opatrnosť vlády, že pri ustálení príjmov je veľmi obozretná, že radšej menej vezme do rozpočtu, len aby v záverečných účtoch nebol deficit. Odporúča rozpočet k prijatiu.

Prvý rečník, ktorý hovoril proti rozpočtu bol Franc Kossuth. Rozpočet posudzoval hlavne z politických ohľadov, a dokazoval, že od vlád stojacich na základe vyrovnania z roku 1867-ho nemožno očakávať, aby vyvínovaly samostatnosť a neodvislosť krajiny. Čo sa týče samého rozpočtu, proti tomu má vo všeobecnosti tu námietku, že nenie celkom správne zostavený, lebo záverečné účty za každým celkom ináč vykazujú, jako rozpočet. Zadal resolúciu, aby snem rozpočet neprijal ani vo všeobecnosti.

Karol *Fluger* sedmohradský saský vyslanec zaoberal sa hlavne s národnostnou otázkou. Pripomenul, že niektorí členovia snemu do pochybnosti berú vlastenecnosť Sasov, on proti tomu prizvukoval, že Sasi úprimnú lásku prechovávajú k vlasti. Čo sa týče v Uhorsku obydlených národností, tie požívajú rovnaké práva, len o to prosí ešte vládu, aby sa starala o to, žeby administrácia bola riadna, prisluhovanie pravdy rýchle a lacné, čím sa národnosti tým tuhšie pripútajú k vlasti. V tej nádeji, že sa vláda o toto postará, rozpočet prijíma.

Gróf Ján *Zichy* v mene ľudovej strany osvedčil sa, že rozpočet neprijíma ani vo všeobecnosti, lebo neschlasi s cirkevnou politikou vlády. Ľudová strana od terajšej vlády očakáva revíziu cirkevno-politických zákonov.

Zatým Béla *Komjáthy* interpeloval v záležitosti tej podpory, ktorú rumunská vláda poskytuje rumunskému gymnáziu v Brassove. Rečník vidí v tomto miešanie sa cudzej krajiny do našich záležitostí. Ministerský predseda *Szell* hneď odpovedal na túto interpelláciu. V dlhšej reči rozpovedal vec, dokázuc, že tie peniaze, ktoré dáva rumunská vláda brassovskému gymnáziu, sú nie podpora, lež zplácanie podližnosti. Vláda ale nechcela ďalej trpeť, aby brassovské gymnázium každoročne dostávalo peniaze z Rumunska a preto za potrebné držala záležitosť raz navždy usporiadať. Dohodla sa s rumunskou vládou, aby táto odrazu zplatila podližnosť a aby summu vplatila do štátnej pokladnice. Toto sa aj stalo; rumunská vláda zložila do štátnej pokladnice 953 tisíc korún a tým prestane ďalšie podporovanie gymnáziama so strany rumunskej vlády. Ministerský predseda myslí, že takéto riešenie otázky zodpovedá hodnosti uhorského štátu, preto prosí odpoveď v známosť vziať.

Odpoveď bola s veľkým oduševnením v známosť vzatá.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 3. februára Pokračovali sa v pojednávaní rozpočtu. Béla *Komjáthy* neprijíma rozpočet po prvé preto, že čo člen neodvislej strany neodhlasuje vláde žiadan rozpočet, za druhé ale ani preto neprijíma tenže, lebo nenie spokojný s národnostnou politikou vlády. Rečník drží národnostnú politiku vlády za slabú. Pripomenul česko-slovenskú Jednotu v Prahe, ktorá ročne vychováva 24 mladíkov, z nich spravi panslávov a potom ich pošle nazad do Uhorska, aby tam agitovali. Slabosti vlády pripisuje aj to, že panslávci minulého roku vydržovali na viac miestach shromaždenia a žiadali slovenskú administráciu a výnubu. Nech si ministerský predseda berie príklad od Prusov, ktorý ohnom a železom nemčia Poliakov.

Franc *Buzáth* ľudák hovoril hlavne o privandrovaní židov a o úžere na Horniakoch. Rozpočet neprijíma.

Nasledovala interpellácia Zoltána *Zmeškala* v záležitosti námestovskej záhadnej vraždy. Rečník sa osvedčil že není antisemitom, pritom všetkom usiloval sa dokázať, že židia potrebujú kresťanskú krv k náboženským cieľom. Dľa rečníka v námestovskej vražde vidí jedna čiastka oravského obyvateľstva rituálnu vraždu, preto žiada objasnenie celej záležitosti.

Minister pravosúdia *Plósz* predbežne len toľko môže odpovedať na interpelláciu, že námestovská vražda je obyčajný zločin a že cieľom vypátrania vrahov zavedené je prísne vyšetrovanie.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 5. februára. Pojednávanie rozpočtu otvoril dnes Gedeon *Rohonczy*, ktorý v svojej dlhej, tri hodiny trvajúcej reči zaoberal sa hlavne s položením hospodárov v krajine a s bursou, ktorá často vplýva na ceny zbožia. Vykazoval, že Uhorsko v dneskajších časoch, keď sa urodí stredná úroda, nemôže vyvážať pšenicu, lež krajina odkázaná je na dovážanie zbožia. Žiadal, aby vláda dala pocítiť svoju moc tým, ktorí, keď sa im to ľúbi, znížia cenu pšenice. Minulého roku urobila to vláda proti tej spoločnosti, ktorá poskupovala pšenicu, natoľko, že hlava spoločnosti, firma Haas a Deutch padla skoro do konkursu. Má dôveru k ministerskému predsedovi a jeho vláde a dôveruje, že vystúpi i budúce proti jednotlivým klikám na burse. Rozpočet prijíma.

Michal *Juriss* ponosoval sa, že na tržnice, tanečné sály, železnice, divadlá jest peňazí, ale na stavbu kostolov riet. Ponosoval sa na všeobecnú nemravnosť a na francúzskeho ministerského predsedu Waldeck-Rousseaua, že prenasleduje rád asumpcionistov.

S tým sa zasadnutie skončilo.

Zasadnutie snemovne vyslancov dňa 6. februára. Dnes hovorili štyria rečníci. Z opposície Kossuthista gróf *Benyovszky*, ktorý dokazoval, že sa naše hospodárske pomery v posledných desať rokoch veľmi zhoršili. Pukázal na početné exekúcie. Navrhol, aby sa daňe znížily. Rozpočet neprijíma. Loránt *Hegedüs*, syn ministra obchodu povedal dlhú reč, v ktorej sa zaoberal so smutným a neblahým položením štátnych úradníkov. Ďalej živými farbami vylíčil nezodpovednú administráciu vo finančnom odbore a zatým prehovoril vážne slovo o reforme daní. Ludvik *Hollo* zo stanoviska neodvislej strany posudzoval rozpočet. Konečne Krištof *Telecsky* zaoberal sa hlavne s národnostnou otázkou. Hovoril, že tí, ktorí napádajú národnosti nepreukazujú vlasti dobrú službu, lež len napomáhajú agitácie. Rozpočet prijíma.

Útecha.

Nezúfaj, — veď nie si ty sám,
 K zúfalstvu čo príčinu máš;
 Moc je takých, viac čo trpia,
 Len obzri sa, — dosť ich poznáš.
 Srdce čistia utrpenia,
 Vierou v Boha nádej nesú;
 Všetci rovní sme v súžení;
 I kráľom žiale známe sú.

Keď nepriateľ zúrivosťou
 Pokoj duše tvojej ničí;
 Keď zlosť, závisť, zášť fa stiha,
 Nečuješ len hlas kvičící:
 Nemalátnej, zmuž sa k boju,
 Z mučenníkov príklad si ber;
 Veď nie je *len* blaho v svete:
 I v ráji bola divá zver

Dúfaj v Boha! — po mrákavách
 Nasleduje jasno stále;
 Po boji zas pokoj príde;
 Premenia sa v radosť žiale.
 Len vzmužile — vzhúru srdcia!
 Jednoho sme Boha detí!
 Deň — noc svetský je len pochop:
 Bo veď slnko večne svieti.

Vyst'ahovanie.

Potreby každodenného života v posledných rokoch stále sa zvyšujú. Netreba to obšírnejšie dokazovať. Pozrime len na zápas ľudí o zítie. Kde jaký zárobok sa vyskytne, hneď sa najde dosť pracovných síl. Remeselník behá za prácou a gazda zdokonaľuje svoju roľu, aby jej úrodnosť čím najlepšie zvýšil, lebo nútia ich k tomu okolnosti. Za jedno, aby vedeli urobiť zadosť svojim občianským povinnosťam: aby mohli dať: Čo je cisárovo, cisárovi a čo je Božieho Bohu, a za druhé aby vyhovel aj svojim vlastným žiadostiam.

«Bez práce niet koláčov», hovorí naše porekadlo a kto sa pohybuje, kto pilne pracuje, ten si najde svoje vyživenie. Lež jakokoľvek najdu sa ľudia, ktorí by boli najradšej, keby im pečené holuby lietaly do huby, tak najdu sa ľudia, ktorí nie sú spokojní so svojim skromným ale dostatočným zárobkom, lebo bažia za veľkými bohatstvami.

Ovšem ani najmenej nezazlievame, keď sa niekto snaží nadobudnúť alebo rozmnožiť si svoj majetok. Je to povinnosťou človeka naproti sebe samému a naproti svojej familii; ale zazlievame taký spôsob tohto úmyslu, ktorým patričný to čo vyhral na prievoze, trätí na mýte alebo zreteľnejšie povedano: keď, aby niečo mohol si nadobudnúť, trätí za sebou to, čo má a bohužiaľ v dneskajších časoch na našich horných stranách mnohí takouto

nebezpečnou a neistou cestou chcú prísť k väčšiemu majetku.

Rozumieme tu vyst'ahovanie sa do Ameriky. Práve čítame, že na našich horných stranách medzi ľuďom opäť vzkrsla väčšia chuť vysťahovať sa do Ameriky a vysťahovalci odôvodňujú to tým, že nemajú z čoho vyžiť. Aby mali na cestu, predávajú svoje pozemky a starootcovské chalupy a svoju tu nechanú rodinku sverujú do opatery susedám, ktorých mužovia tiež vandrujú do Ameriky.

Darmo je, nemôžeme naše presvedčenie zatajiť, že totižto *bieda nemôže byť príčinou vyst'ahovania a že zle robí ten vyst'ahovalec, ktorý v nádeji lepšieho zárobku predáva svoj starootcovský majetok.* Veru nie!

Veďmíme prípad takého vyst'ahovalca, ktorý predal svoj majetok, aby mohol odísť do Ameriky na zárobky. Odhliadnuc od toho zla, že jeho rodinka utisnutá je na prístrešie cudzie, muž soberie utrženú summu a vydá sa na cestu. Cesta do Ameriky a čakanie tam na prácu zhltnú čiastku z jeho zpeňažnej otcovizne. Keď konečne dostane prácu, jak dlho a jak krvopotne musí pracovať, pokým si nasporí aspoň toľko, aby zaokryl svoje dosavadné trovy. A dajme tomu, že sa mu za šťastlivých okolností aj podarí nielen zaokryť útrovy, lež i pár zlatých mimo všetkých výdavkov

odchodu a návratu usporiť. Nuž ale či jeho chalupa, jeho majetok, ktorý za lacný groš odpredal, nezdražely behom toho času, pokým bol v Amerike. Lebo veď je to všeobecne známe, že keď človek niečo z nutnosti predáva, dostane za to len polovicu hodnoty, kdežto keď sa zvie, že človek niečo chce kúpiť, obzvlášť keď sa jedná o zaopatrenie si vlastného príbytku, musí to i dvojnásobne preplatiť. Taký vysťahovateľ teda, ktorý predá i svoju chalupu len aby sa mohol dostať do Ameriky, ten keď i niečo usporí v tom novom svete, v skutočnosti nezosohoval vlastne nič, len toľko, že viac peňazí prešlo cez jeho ruky.

A teraz sa prizrime, či je pravou príčinou vysťahovania sa bieda?

Zo šarišskej stolice vysťahuje sa náš ľud v najväčšom počte a predsa stolica šarišská nenie najneúrodnejšia. Z Oravy na pr., ktorá čo sa týka úrodnosti stojí za stolicou šarišskou, pomerne o veľmi menej ľudí ide do Ameriky než zo Spiša. Neúrodnosť pôdy teda nemôže byť príčinou vysťahovania a že ani iné pomery životné, to vidíme z toho, že do obcí opustených našimi Slovákami usadzujú sa ľudia noví, priselci, ktorí keby tam nevideli možnosť svojej výživy, zaiste by sa tam neosadzovali. Stále totiž dochodia zprávy zo Spiša, že do obcí, z ktorých mužské pohlavie tak rečeno až po školopovinných chlapcov vysťahovalo sa za lepším zárobkom do Ameriky, prichodia židia z Haliče, kupujú si chalupy a osadzujú sa v tých dedinách, ktoré naši Slováci opúšťajú ako také, v ktorých vraj nemožno vyžiť. Nuž či toto nesvedčí o pravej protive ponosy vysťahovalcov.

Naši spoluobčania židia sú ľud trpezlivý, poctivý, so všetkými okolnosťami každodenného života a že sú takí aj ich spoluveriaci prichádzajúci z Haliče, nenačím pochybovať. A títo v tých Slovákami opustených obciach vidia možnosť lepšieho vyžitia než v Haliči! Obchod v obciach opustených mužským pohlavím nemôže ich vábiť — niet s kým gšeftovať. Krémy otvárajú — no naše pekné šarišanky nevysedávajú v krémach. Čo teda môže vábiť priselcov z Haliče aby sa v tých opustených obciach usadzovali? Keď tam niet obchodu a kšeftovania, hlavne len to, že tam môžu vyžiť i z hospodárstva. Od gazdov, nespokojných so svojím osudom a bažiacich za bohatstvom americkým za lacný groš — lebo ved odchodiaci za každú cenu odpeľhajú svoj majetok — priseliec kúpi si chalupu i pozemok a skromne vyžije tam, zkaďe sa náš Spišiak sám seba vyhnať.

Príčinou vysťahovania teda nenie ani neúrodnosť pôdy ani neprajnosť ostatných podmienok vyžitia, lež neohraničená túžba po rýchlym zbohatnutí, ktorá natoľko zaslepuje náš ľud, že predáva svoju otcovizeň nepomysliac na to, že takto sa stáva pobehajom, tratiacim svoju rodnú obec,

svoju drahú vlasť, za jejž udržanie naši otcovia krv a životy obetovali. Omámený snom o bohatstve nepomýšľa na to, že takto sám seba vyháňa zo svojej otcovizne a len keď sa trpko zklamal vo svojich snoch o náhlom zbohatnutí, spozoruje, že v jeho dedovizni sedia ľudia cudzí a že on horší bol od psa, ktorý svoj bŕloh chráni pred psom z dvora cudzieho.

Takto ubýva náš domorodý ľud na Horniakoch a miesto jeho zaujímajú priselci, len preto, že je zaslepovaný náhlým zbohatnutím v svete cudzom, že sa mu nový svet predstavuje v ružových farbách, miesto toho, aby sa v ňom utvrdzovala láska k tej hrude, ktorú jeho otcovia potom vlastnej krve polievajú; miesto toho, aby sa mu v srdce vŕstevovala láska k tej vlasti, ktorá ho vychovala. Lež, bohužiaľ, nachodia sa ľudia ktorí i perom i slovom hanobia svoju vlasť, špinia do svojho vlastného hniezda, Ameriku predstavujú ľudu ako zem zaslúbenú a robia mu chuť k vysťahovaniu, chuť k tomu, aby sa stal pobehajom bez vlasti.

Nech im ubývanie domorodého ľudu na Horniakoch prischne na svedomí!

DOPISY.

Ochodnica, koncom januára.

Velactená Redakcia!

Dnešný deň, t. j. 30. januára prevádzala sa v obci našej voľba jak obecného výboru tak aj predstavenstva pod vedením pána Eugena Cselkó slúžneho, pri jehožto boku čo dôverníci boli: pán Karol Czivány farár, Andrej Olejko, Ján Kozák a Heinrich Neumann.

Výborníci s výmienkou jedného, asice Martina Staníka, zostali starí, asice: pán Karol Czivány, Ján Mlich, Juro Kopták, Andrej Holány Csueso, Andrej Muzika. Náhradní ale: Štefan Grisza, Martin Mizera a Pavel Lazárek.

Novovyvolený úrad pozostáva z nasledujúcich občanov: Juro Vlesek st. rychtár, Michal Turcsák podrychtár a Pavel Lazárek boženík.

Po ich vyvolení hore menovaný pán slúžny prehovoril ku nim a vylíčil im, jaké povinnosti prevzali na seba a jakým spôsobom majú úradovať, aby si dôveru jak patričnej vrchnosti tak aj celej obce, ktorá v ich ruky složená je, vyzýskali. Potom pristúpili ku prisahu, kde nielen svedomitosť, vernosť, poriadok a dobré úradovanie sľubovali, ale nadovšetko vernosť a oddanosť k milej vlasti prisľúbili.

Preto prajem novovyvolenému úradu, aby mu pomohol Pán Boh sily a vytrvalosti ku zdarnému úradovaniu a aby tie rozličné neriady, ktoré v obci našej panujú,

všemožným spôsobom odstrániť sa usilovali a prisaymi úradskými sa stali, lebo tejto prísnosti potrebujeme v každom ohľade. Nech žijú v dobrom zdraví!

Zimu nemáme žiadnu, ani len sankovať sa nemôžeme; čo by ale veľa nerobilo, keby sme len mohli návoz na role vypratať. S Bohom! *Virdista.*

Zázrivá, dňa 4. februára 1900.

Veľactený Pán Redaktor!

V minulom dopise som sdelil, že v našej obci osýpky panujú; teraz už i obeť požaduje táto nemoc, lebo do dnes — sotva za dva týždne — zomrelo 14 detí, medzi nimi i dvanásť, ba i sedemnásťročné.

Nemoc čím ďalej tým viac sa rozmáha a dnes jesto do tristo nemocných. Od Nového roku už máme dvadsaťpäť mrtvých, čo nie na osýpky to na pľucnu nemoc.

Aj krvavý útok sa zas stal u nás. Jednu osobu, ktorej manžel odišiel do Ameriky, vo vlastnom príbytku napadli švagor so ženou, a tak ju požičným štipákom (kolom bukovým, na konci okutým) zbilil, že ťažko ranená musí viac týždňov ležať. Naničhodní ľudia taja ťažké ranenie, len menšej bitke sa priznávajú; susedia sa boja svedčiť, lebo nechcú s týmito planými ľuďmi nič mať do činenia. Tak hľa, zo smutných chýrov naša obec nevyháda.

Zo susednej Trenčianskej počívame, že v Belej na Hromnice bol požiar; zhorelo 24 domov, 12 kusov statku a štyria ľudia. Úbohí ľudia, Pán Boh im pomáhaj.

Zima je mizerná; sneh mizne, dážď často prší a povetrie je nezdravé; z toho zas len bude nasledovať nejaká nemoc.

Naši ľudia, ktorí odcestovali do Ameriky, už predsa dali o sebe znať; došli teda šťastlivo.

S úctou *Fr. Zeus Ludomil.*

Felső-Zsadány, 1. februára 1900.

Veľactená Redakcia!

U nás je to porekadlo, že sa na deň sv. Doroty počnú vtáčkom otvárať pišteky ku veselému spevu, aj ja sa tedy s tými držím, keď blížiac sa deň Doroty. — tiež voľačo o našom kraji poviem ctenému obecnstvu.

Na Hrone, pri susednej obci Alsó Zsadány už dávno žiadaný most máme, ktorý dala vystaviť slávna komora, most tento je síce drevený, lež veľmi silne a dobre stavovaný, hovorí sa, že koštoval 34 tisíc korún; doteraz ešte nič nevieme, či a koľko sa bude mýto na moste platiť, lebo vec tá nateraz pri patričnom ministeriume nenie ešte do poriadku privedená; nuž ale my budeme vďačne to mýto platiť, keď sme aj prv museli za prevoz na kompe platiť, lebo teraz máme aspoň istý a bezpečný prieťah, prieťah na kompe bol ale často nebezpečný, neprijemný a k tomu nie ani stály a veľmi obtížny, s tým sme teda mnoho vyhrali.

Dňa 16. januára stal sa smutný prípad v našej susednej obci Alsó Zsadány, jeden človek menom Ján Varsza išiel aj s dvoma kamarátmi do hory drevo rúbať, pri zpilovaní jedného starého stromu následkom svojej vlastnej nepozornosti jedna haluz ho tak zarazila, že na druhý deň dokonca, zanechal ženu a 3 deti.

Dňa 30. januára sme mali voľbu obecného predstavenstva pod predsedníctvom blavného okr. slúžneho pána Alexandra Tinku. Za rychtára je len starý rychtár vyvolený, ačpráve bola aj maličká strana oproti nemu, lež väčšina za neho a tak aj zostal, no lepšieho, to jest súcejšieho u nás na tú službu ani niet.

V týchto dlhých fasiaňoch sa veru mladí ľudia ponáhľajú ženit a dievčatá — kde-tu aj vdovice — vydávať, doteraz sa už u miestneho matrikára 21 párov hlásiť o ustanovenie ohlášky a hlásiť sa ešte vždy; no to je u nás dobrý znak, vidno, že niet psoty, lebo u nás je tá obyčaj, že keď je len trochu biedy medzi dvermi, už sa šuhaj ženit nemá gurázu. Aj zdravotné pomery sú napriek neprijemnej a nestálej zimy prajné, tak že v mesiaci januári v 5 dosť hodných obciach sa len 2 mrtvé pády udaly, z ktorých jeden bol ten nešťastlivý už prv spomenutý prípad.

Počasia máme veľmi nestále a preu enlivé, hneď je mráz, hneď zas dážď a hneď zase sneh, ktorý ale tejto zimy nemá žiadnej stálosti, lebo sotva že napadne, už na druhý deň prší do toho dážď, alebo teplé slnce ho na vodu za pár hodín obráti. Oziminy sú celú zimu teda bez snehového prikryvadla ustavičnej premene počasia vystavené a preto nevedno jako vyzimujú; doteraz ešte nič na nich nepoznať, to sa len v apríli ukáže.

Pokoj nám! S úctou oddaný *Znamý*

BESEDNICA.

Zázrak, ktorý učinil hlahol zvona.

— Slobodne dľa cudzieho —

V nízkej sedliackej chyži, kde na kozube práskajúce tresky vydávaly zrak urážajúce svetlo, náhle sa pozdvihol so stoličky gazda Peter. — alebo jako ho obyvatelia dediny pre jeho početné role, hory a lúky zvali: boháč Peter — a stojac tak rovne ako svieca, rameno vopred napružil a hromovým hlasom, netrpiacim žiadnej námietky, taktó zvolal:

— Nie, nikdy, rozumieš, nikdy sa nevydáš za Jana, za toho hladoša Rozumela si? ... Si mojou dcérou a tvojou povinnosťou je mňa poslúchať! ... Budeš ženou Ondriša, syna rychtárovoho! Cheem to ... Ja som tu pánom ... a nikto iný! A teraz sa obleč!

Mladá deva v zúfalstve zalamovala rukami a ešte raz pokúsila sa starého gazdu obmäkčiť.

So slzami v očiach prosila:

— Otecko, drahý otecko, vyslúchnite ma... neurobte svoju dcéru nešťastnou! Nemilujem Ondriša! Zomrem, keď ma k nemu prinútite!... Otecko, drahý, milý otecko, neurobte to!

Ale starý jej vskočil do reči a pästou tlúče stôl, brešil.

— Dost bolo z tých blúpostí! — zvolal nazlostený. — Vieš, že čo raz vyrieknem, to nikdy viac nezmením... Budeš manželkou Ondrišovou, ktorý už pýta ma o tvoju ruku... môžeme byť pyšní na takéto manželstvo... Onedlho budem prvým prisažným, i rychtárom sa môžem stať... Ostatne ale, veď je Ondrej hodný šuhaj. Keď ho ešte neľúbiš, však si ho obľúbiš pozdejšie, a s týmto je koniec všetkému... rozumela si? — riekol opäť rozhnevaný na dcéru že mlčí a surove lapil ju za rameno.

— Áno, otecko, — odpovedala Anka zadržujúc slzy.

Trochu stydiac sa za svoju prchkosť, stavec pokračoval tichšie:

— Nono, neboj sa, nestane sa ti nič!

Niekoľko krokov učinil hore-dolu po izbe a zkúmať pohliadol kedy-tedy na slabú, tichú devu, ktorá sa opovážila protivíť sa jeho vôli. Na šťastie nedorozumenie sa rozptýlilo, dievča poznalo pravdu, čo neskôr tým viac nabliadne.

— Teda na tom zostaneme, — riekol Peter po malej prestávke. — Poviem mu, že si s radosťou privolila... Dnes večer budete hovoriť spolu... Ešte dnes večer sa zaslúbite a — pokračoval trochu pomútený — vieš, že prídu i hostia na tvoju počesť... nuž vycifruj sa trochu.

— Áno, otecko, — riekla Anka s utlumeným plačom.

— Obleč si tie šaty ružovej barvy... buď múdra, doložil trochu pobnutý zatatou mlčanlivosťou Anky.

— Áno, otecko, — riekla dcéra hľadiac na zatvrdilého otca, — budem múdra.

— Nuž teda, — riekol starý a učinil taký pohyb, jako keby bol chcel objasť svoju dcéru, čomu však ona úmyselne vyhnúť, vyšla z chyže.

Trochu prekvapený týmto hundral boháč Peter sám v sebe:

— Nuž pravdaže... je už na miesto... už vyrástla...

— Pohliadol na dvere, ktorými vyšla Anka a zmätený škrabal sa za uchom.

— Hnevá sa na mňa — riekol si sám sebe, — to je zrejme... nechcela ma objasť... falošnica. Za okamih premýšľal a potom trochu znepokojený taktok pokračoval: — Taká bola skási divná, keď hovorila: „Áno, otecko, budem múdra.“ Prečo sa tak čudne dívala? Eh, blúpost, však jej to vyšumie z hlavy.

Ale predsa bol trochu nespokojný, keď sa rozpo-
menul na bľadú tvár svojej dcéry. Vypil si však kvaterku páleného aby sa posilnil a potom si sadol na lavicu v uhle pod pecou oproti kozubu.

Dobry liehový nápoj prinavrátil mu zas dobrú vôľu. Pri teplej peci zabudol hneď na nepríjemný rozhovor s dcérou.

— Veď ona zabudne Jana, — hovoril si pohodlne vystrúca sa na lavici. Bože môj, veď je pravda, veď je on hodný šuhaj... triezvy, pracovitý, netúla sa po krémach, ani za dievčatmi. Ale, — a teraz zase vypil jednu kvaterku — nemá ani na piasť zeme a takému aby dal svoju dcéru so všetkým čo mám? Bože chráň... Už takto nech je radšej Ondrišovou; aj tento je hodný šuhaj, nemá síce mnoho v rožku (ukázal si na čelo), ale to nenie chyba. Práve naopak, moja dcéra bude pánom v dome!... A ostatne ja nedám so sebou blúposti vystrájať? Ja som tu pánom, ja rozkazujem tu a nikto iný!

A opäť vystrel sa na lavici, hlavu položiac na vankúš pri peci.

A mal pravdu. Každý poslúchal jeho rozkazy. Zvláštnou túžbou tohoto ináč dobrého človeka bolo, že sa rád robieval vzpurným, prísny, ktorý od nikoko neztrpí odvrávanie. Preto i svoju najmenšiu žiadosť zvykol vysloviť hrubými slovami. Zbožňoval svoju manželku, ale ešte viac svoju dcéru a skutočne jeho ctibažnosť musela byť veľká, keď ho priviedla k tomu, že vedel odopret žiadosť svojho miláčika. Ale Ondrišov otec, Koreňský, bol najbohatším sedliakom na okolí a krem toho bol i rychtárom a človekom, na ktorého slovo každý gazda poslúchal a z vôle ktorého Peter chcel sa stať prisažným za každú cenu.

Náhle otvorily sa pred Petrom dvere a s veľkým klukotom vstúpili dnu Matej a Michal s Jankom. Takým pleskotom dlaní striasali jedon druhému sňah s kožuchov, že by nimi i vola boli porazili.

— Dobry večer gazda Peter, — pozdravovali ho. — Ako sa máte?... Došli sme šťastlive. — A gazdiná a veľká dcéra čože porábajú? — Ale sa len premenilo na zimu!

Skutočne tak sňazilo, že husté chumáče sňahu zahalily i výhľad na ulicu. Len z niekoľko okien trblietalo sa svetlo lampy do sivej tmy.

Gazda Peter vítal svojich hostov. — Ďakovať Pánu Bohu, zdraví sme! — Hneď bude tu stará! — Anke nechybí nič! — Potom prišli aj druhí hostia. Rozpriadol sa živý rozhovor. Slúžka prestierala na stôl biely obrus a čisté poháre a taniere kládla naň. Práve chceli prisažnúť k stolu, keď mladý Ondrej Koreňský, ktorý došiel skoro posledný, zvolal:

— A Anička kde zostala?

— Ľa pravda, — riekol gazda Peter. — Choď, stara, zavolaj ju.

Gazdiná vyšla pre svoju dcéru. Za hodný čas ju marne čakali. Konečne prišla s bľadou tvárou a riekla, že marne hľadá Anku, nikde jej nieta.

Sepot prekvapenia bolo počut medzi hosťami, ktorí ukradomky pohliadali na seba, ale Peter trasúc sa zlostou čítal im s tváre ich tajné myšlienky.

Ušla, aby sa nemusela vydať za Koreňského, lebo miluje Janička.

Peter v zlosti vykričkol a potom vyhrážave potriasol pästou :

— Ten korheľ, ten darebák! Počkaj len, veď ti ja ukážem!

A potom hľadajúc klobúk, ďalej hrešil :

— Idem k nemu a zadrhnem ho! Poď so mnou!
— riekol mladému Ondrišovi. — Zabime toho darebáka!

Tento však cítil sa veľmi nepríjemne a žartom chcel vybránuť z nemilého polohy :

— Nono, strýko, trochu treba vec uvážiť. Netreba robiť krik. Jano si pôjme vašu dcéru a s tým bude vec vybavená!

Hostia, ktorých apetít vôňa jedál z kuchyne už až veľmi podráždila, tiež chceli uspokojiť gazdu. Ale starý Peter reval ako bez seba :

— Nikdy! Nikdy! Radšej nech ju vidím mrtvú ako by mala byť Janova. Keď nepôjdeš so mnou, pôjdem sám!

A odstréiac tých, ktorí mu zastali cestu, vykročil dvermi. V tom okamihu bolo počuť hluk z vonku a na ceste pokrytej sňahom videl približovať sa hromadu ľudí, niektorí držali lampu v rukách. Hluk čím ďalej tým viac stával sa slyšateľným a približujúce sa postavy poskytovaly príšerný výjav v tmavej noci. Niekoľko chlapov jako keby nieslo nosidlá. Gazda Peter strašným tušením premknutý potočil sa späť. Dvere sa otvorily a smutný prievod došiel do izby. Na nosidlách ležala Anka. Mrtvú vyťahli ju z Čertovho potoka.

Gazda Peter rukama lapal po povetrí a potom chroptiac padol na mrtvolu svojej dcéry. Pri nej kľučala jeho dobrá manželka, zúfale nariekajúc.

Na tretí deň pochovali peknú dcéru bohatého Petra. Veľký zástap v sviatočnom rúchu tlačil sa v malom kostole a pred kostolom, keď mrtvolu posviacali.

Gazda Peter zdal sa byť o dvadsať rokov starším. Tak sa potácal za rakvou, jako keby bol spitý býval.

Ženy kľučiac modlili sa, mladíci stáli v úzadí chrámu. Peter rozpoznal nariekanie medzi nimi stojaceho Janka, ktorý sa chcel zastreliť, keď bol počul strašný chýr. Trapné sebaobviňovanie hrýzlo srdce i dušu Petrovu a jeho hŕb sa len zvyšoval, keď si v hroznom trápení pomyslel, jakým šťastným mohol byť i on, i jeho dcéra, keby ho poalá ctibažnosť nebola zaslepila.

Kňaz posvätil mrtvolu a potom smútiaci rad-radom pristupovali ku rakvy a svätenou vodou kropili mrtvolu. Petrovi zazdalo sa, ako keby sa mu to všetko len snívalo. Zrazu otvorily sa veľké dvere chrámu a pred očima Petra rozprestieral sa odporný zimný kraj s nekonečnou belosťou, chumáče sňahu ešte vždy poletúvaly, jako keby celú zem chcely pokryť bielou plachtou.

Videl, jako štyria silní šuhaji zdvibli na drúčkach rakvu s jeho drahou mrtvolou, kdežto on shrbený, trasúcimi sa nohami potácal sa za nimi.

Videl, jako zvonár lapil povraz visiaci s veže, aby zvonil za spasenie duše nebohej devy.

Videl, jako zvonár trhnuť povrazom — ale v tom okamihu namiesto mäkkého, dojímavého hlaholu zvona povetrim otriaslo hromovité zarachotenie. Hneď na to zmizlo všetko, čo Peter pred sebou videl: zmizli ľudia, kostol, ba i rakva, v ktorej bola uložená mrtvota jeho dieťaťa. Tmavá noc objala bohatého Petra.

— Dobrý večer, gazda Peter!

Starý Peter rozospalý vyskočil s lavice pri peci, na ktorej bol pred chvíľou usuul očakávajúci hostov. Pretierajúc si oči cele preľaknutý díval sa na troch hostov, ktorí s veľkým hurtom vstúpili do chyže a silným potrasením pleca vzbudili ho z hlbokého sna.

— No, Peter gazda, veďže sa už len prebudíte! — volal Matej, — ale sa vám len dobre dremalo! — Daj Bože! — Jako sa máte? Čo robí gazdiná? — A dcéra na vydaj?

Starý Peter vyskočil. Snilo sa mu to? . . . Skutočne sa mu to len snívalo? . . . Jako keby bol rozum potratil, tak skočil ku dverám a začal volať:

— Anka! Anka! Kdeže si? — Veďže poď!

— Tu som, otecko! — rieklo dievča ticho a vstúpilo do izby.

Keď videl svoju dcéru, ktorá bola trochu bledšia než obyčajne, Peter skoro zblaznel od radosti.

— Anka, moja drahá, milá Anka! — volal a privinul si ju k srdcu. — Anička, keby si vedela aký hrozný strach prestál som pre teba!

A potom takto riekol k zadivenej dcére :

— Dieťa moje, riekni, teda skutočne tak veľmi miluješ toho Janka?

— Skutočne, dobrý otecko!

— Nuž teda — a tu jeho hlas zas stal sa rozkazovacím — pošli teda pre neho, aby prišiel sem nasutku, lebo jemu dám svoju dcéru, rozumela si?

— Oh, drahý, dobrý otecko! — zvolala Anka trasúc sa radosťou a bozkala ruku svojmu otcovi.

Medzi tým došlo viac nových hostí. Cez otvorené dvere bolo vidieť pokryté stoly v susednej chyži. Apetít dráždiaca vôňa vanula všade.

Teraz vstúpila do izby manželka Petrova, domáca gazdiná a radosť bola prekvapená dobrým chýrom. A keď Petra obstali jeho priateľa a susedia a zvedaví dozvedali sa od neho, — ktorý ešte i teraz bol omámený od ťažkého sna — že prečo núti teraz dcéru k Jankovi, kdežto predtým chcel ju dať rychtárovmu synovi, gazda Peter, ako opravdový domáci tyranu, svraštil svoje čelo a takto prehovoril odvrávanie netрпиacim hlasom :

— Preto, lebo tak chcem! O šesť týždňov bude svatba! Nikoho nič do toho! Ja som pánom v dome!

Poslov.: *Hámor.*

HOSPODÁRSTVO.

Desatoro prikázání poisťovania.

1. Daj si poisťiť celý svoj majetok: stavy, krm, zbožie, statok a slamu proti ohňu a ľadovcu.
2. Nepoisťuj viac, ako čo je skutočne tvoje. Poistenie není priemyselnosť, ale len ku tomu slúži, aby si majetok udržal, lebo prislovie hovorí: ľahšie je majetok nadobudnúť, ako ho udržať.
3. Menej nedávaj poisťiť ako čo máš, lebo v čas požiaru nepoisťenú škodu ti nevynahradia.
4. Pri udaní poistenia maj pred očima poctivosť. Falošné udanie ľahá za sebou pravotu; skrze to ale utrpíš škodu a dobrý chýr tvoj padne.
5. Usiluj sa svojich susedov, priateľov a príbuzných s prednosťami a výhodami poistenia oboznámiť, aby následkom požiaru alebo ľadovca nevyšli na nivoč.
6. Nezameškaj úrodu svoju oproti ľadovcu poisťiť, lebo len v tom páde budeš spokojne spať ešte i vtedy, keď sa začnú kopíť čierne a nebezpečné mrákavy.
7. Aby po smrti tvojej manželka a dieťky neboly odkázaní na milosrdenstvo iných: daj si život poisťiť.
8. Nemám sa a nečím námietky proti užitočnosti poistenia, ani druhých, ktorí sa chcú dať poisťiť, neodhovárať. Nešťastie najprv ľahkomyselníka stíha.
9. Na poisťujúcu cenu ti bude stačiť, jestli si sporivý. Radšej pi menej opojných nápojov a bez všetkého napnutia síl vyplatíš malú poisťujúcu cenu.
10. Poisťujúcu cenu považuj za takú, jako by si ju bol vydal za pokrm a nápoj. Jako hladný a smädný nemôžeš pracovať, práve tak nebudeš mať pokoja, pomoci a potešenia, keď nenahliadneš dobrotu poisťovania.

Kladivo.

Kráľ v Budapešti. Jako z Viedne oznamujú, jeho veľčenstvo kráľ prostriedkom tohto mesiaca príde na kratší pobyt do Budapešte.

Knieža-primas v Ríme. Uhorský knieža-primas Vaszary koncom apríla odcestuje do Rímu, kde sa pobavi za mesiac. Knieža-primas predstaví pápežovi tých uhorských pútnikov, ktorí z príležitosti milostivého leta putujú do Rímu.

Smrť Univerzitný profesor dr Júlus Schwarc, prednášateľ historie drevných vekov na vedeckej univerzite v Budapešti, zomrel 31. januára v 61. roku veku svojho. Zosnulý profesor narodil sa v Stolnom Belehrade. Dr Schwarc bol vynikajúci historik a výtečný znateľ menovite dejín starých Grékov. Napísal viac na vysokej vedeckej úrovni stojacích diel, ktoré ho urobily známym po celom vzdelanom svete.

Arcikňažna Štefania ochorela tieto dni na influencu, tak že sa nemohla súčasťní ani na bále pri dvore. Lekári prechovávajú nádej, že sa chorá arcikňažna behom pár dní vylieči.

Smrť kardinála Jacobiniho. Kardinál Jacobini, vikár Vatikána, po ťažkej chorobe zomrel v Ríme dňa 1. t. m. Jacobini mal vo Vatikáne mnoho priateľov a všeobecne sa myslelo že on bude nástupcom Leva XIII. na pápežskom kresle. Odumretím Jacobiniho počet kardinálov obnáša 58 a tak 12 kardinálskych klobúkov nemá pána. Je pravdepodobné, že pápež v najbližšom čase vymenuje viac nových kardinálov.

Voľba mešťanostu v Prahe. Konečne až v šiestom hlasovaní vedeli si v Prahe vyvolať mešťanostu a a to tak, že absolútna väčšina ustálená bola na 43 hlasov. Dosavadný mešťanosta Mladočech dr Podlipný obdržal 41 a jeho protikandidát Staročech Srb 43 hlasov a tak Srb je pražským mešťanostom.

Výrok kráľ. tabule v záležitosti trýzniteľov v Moči. Kráľ. tabula v Rábe tieto dni pojednávala močianskú inkvizíciu. Tabula natoľko zmenila výrok kráľ. súdnej stolice komárňanskej, že trest slúžneho Szabóva a stoličného účtovníka Molnára znížila na jeden rok žaláru, notára Göbela odsúdila na tri a ruchtára Czunyho na jeden mesiac väzenia. Druhostupňový súd totiž za obľahčujúcu okolnosť prijal, že obžalovaní posiaľ trestaní neboli, kdežto žalobníci, Kovács a jeho spoločníci už viackrát boli trestaní pre krádež. Záležitosť následkom apeláty príde pred kúriu.

Rýchlejšie doručovanie časopisov. Sdelili sme, že minister kupectva zaviedol rýchlejšie dodávanie časopisov, čo v tom pozostáva, že osobitní roznášačia donášajú noviny na byt predplatiteľov. Táto reforma od 1. februára zavedená je predbežne v nasledovných siedmich mestách: Veľký Várad, Szolnok, Pátikostoly, Lučeneec, Szentes, Balassa Darmoty a vo Veľkej Kanizsi.

Uhria pri Búroch. Béla Puhl, rezervný poručík a poslucháč práva z Temešváru s tridsiatimi spoločníkmi vydal sa na cestu do Južnej Afriky, aby tam vstúpili do radov búrskej armády. Puhl s povolením ministra vojny odcestoval na bojište.

Vernosť psa. Paholok Jozef Bochatsek vo Schwachte šiel s vozom na pole sprevádzaný dvoma psami. Jedon pes zabehol na ľad blízkeho potoka, ale ľad sa prelomil a psa ťahala voda pod ľad. Kočís, chtiac psa vyslobodiť, skočil za ním, ale i jeho schytila voda a počal sa topiť. Vidiac to druhý pes priskočil a schytilac kočíša za rukáv, ktorý v ruke držal za obojok prvého psa, obúch vytiahol z nebezpečia.

Láska odobrala mu rozum. Ferdinand Haluza obuvnícky majster v Ulmanke (zvol. st.) tak sa zaľúbil do jednej komediantky, ktorá sa tam predstavovala s komediantskou tľupou, že keď komedianti odišli, v žiali sa zastrelil. A ešte keby bol býval slobodný, ale oplakáva ho žena s tromi deťmi.

Srážka vozňov elektrickej železnice. Na elektrickej dráhe medzi Budapešťou a Promontorom udalo sa tieto dni veľké nešťastie. Vozň jachajúci z Promontoru srazil sa s vozňom jachajúcim z Budapešti a pri srážke boli dvaja cestujúci ťažko a dvanásť ľahšie ranení. Srážka sa stala tak, že vodič vozňa idúceho z Promontoru neočakal vo vybočení dráhy pokým prejde vozň z hlavného mesta a pre veľkú hmlu nevidel, že sa vozň blíži. Vodič druhého vozňa hamoval ale sa mu odlomil hám a tak vozne celou silou vrazily do seba a na kusy sa rozdrúzgaly. Vodič vozňa jachajúceho z Promontoru menom Žigmund Varga, ktorý vlastne zapríčinil nešťastie, šťastlivo vyhnul úrazu, ale v strachu ušiel a teraz ho hľadá polícia.

Zriedkavé hojné Božie požehnanie. Varšavské noviny píše, že manželka jedného chudobného poľského sedliaka v obci Majke pri Mlave porodila štyroch chlapcov a jedno dievča. Deti sú zdravé, a i matka, 29ročná osoba, cíti sa celkom dobre.

Zdedená výstrednosť. Berliner Tageblatt píše o jednej zaujímavej rodine, ktorej všetci členovia stáli pre priestupky pred policiou. Ján Ogden, najspustejší člen rodiny, ktorý práve zomrel, nie menej než v 130 pádoch stál pred policiou a šesť 84 ráz pre opilosť a 44 pre rozličné priestupky. Ogdenov otec v 35 prípadoch, jeho jedna sestra v 67, druhá sestra ale v 29 prípadoch stála pred policiou z rozličných príčin. Celá rodina mala 347 ráz robotu s policiou. V lekárskech kruhoch vzbudila táto rodina veľkú pozornosť, ktorá škriepkam o povahe ľudí, trvajúcim dlhé časy medzi lekármi a právnikmi, dodala nového podnetu.

Olúpili vlak. Tieto dni posiaľ ešte nezuámi lupičníci vyrabovali poštový vozň osobného vlaku jachajúceho z Budapešti do Szolnoku. Poštový úradník železničný len v Szolnoku zbadal, že z bočného vozňa 30 balíkov chýba.

Spustli kamaráti. V jednej krčme v Arade pilo viac šuhajcov a ponevác už bolo neskoro v noci, ich kamarát Puterič naliehal, aby už nechali pijatiku vyhlásiac zároveň, že on už nebude ani kvapky. Spili kamaráti na toto vyhlásenie triezveho Puteriča chytli, položili na stôl a cez lievik na silu liali doňho pálené. Puterič nemohol sa vyslobodiť z rúk ožranov a porazilo ho. Tam zomrel na stole. Vrchnosť zaviedla vyšetrovanie.

Útekajúce telo bez hlavy. Počas terajšej anglicko-búrskiej vojny udal sa úžasný prípad. V jednej bitke pri rieke Tugela jedna delová guľa z búrskeho tábora odtrhla hlavu jednému anglickému vojakovi, ktorý kľučiac striedal na Búrov. Lež telo, od ktorého bola hlava ako by mečom odseknutá, nekleslo na zem, lež na všeobecne zdesenie spolubojovníkov vyskočilo a máchajúc ramenami na niekoľko krokov nazad bežalo a až potom kleslo medzi ostatných ranených. — Učenci tento zjav vysvetľujú si z reflexných pohybov bezhlavého ľudského trupu, ktoré pohyby ostatne badať i pri zvieratoch keď im rýchle odrežú hlavu, čo pri rezaní drúbeže dosť často vidieť.

Následky divjej náruživosti. V biharskej obci Széltaló stalo sa lanského roku, že statkár Gregor Váraday zastrelil Alexandrovi Földessimu psa, na čo sa však Földessi tak nahneval, že zastrelil Váradayo. Súd vo Veľkom Várade odsúdil Földessiho pre vraždu na pätnásť rokov do žaláru, ktorý výrok teraz potvrdila i kráľovská tabula. Toto tak hrozne účinkovalo na nešťastnú manželku Földessiho, že najprv zastrelila svoju šestočnú dcérku Erziku a potom seba. Za jedného psa teda traja ľudia životom zaplatili a štvrtý, Földessi, v žalári ztrávi svoj nešťastný život. Hľa, jaké smutné následky máva náruživosť.

Krádež dohánu. V košickej dohánovej fabrike, jedna z dozorkyň fabricky, istá Tesariková už asi od pätnástich rokov riadne kradla z fabricky dohán a doma potom robila cigary, ktoré po kaviarňach a na okolí predávala. Konečne prišli jej na to z políciou prekutajúc jej byt, našla u Tesarikovej 15 kilov takého dohánu, z ktorého jedno kilo stojí árár osem zlatých. Finančná direkcia proti nevernej dozorkyni zaviedla prísne vyšetrovanie.

V opilosti. V Zubáku, trenč. stol. niekoľko šuhajcov v krčme sa opilo a potom sa začali biť, pri čom Jozefa Krehňavého nožmi tak dopíchali, že teraz zápasí so smrťou.

Americké mravy. Americký časopis „Century“ prináša veľmi zaujímavé odhalenia o politických prechmatoch, ktoré plynú od troch štyroch rokov v Spojených štátoch. Vec pozostáva v tom, že politici náležiaci k väčšine zákonodarneho sboru vyberajú si tak zvané „summy pokoja“ od rozličných účastinárskych spoločností a podnikateľstiev. Za „summu pokoja“ sú zaviazaní, že nikdy nebudú hlasovať za taký návrh zákona, ktorý by ohrozoval záujmy spoločností a podnikateľov. Len veľmi málo je takých spoločností, ktoré odoprely vyslancom platenie „summy pokoja“. Stalo sa však, že napriek všetkým očakávaniam republikáni zvíťazili a demokrati utratili moc. Následkom tohto direktor jednej účastinárskej spoločnosti odoprel vyplatiť demokratickej strane obvyklú ročnú summu 15,000 dollárov s tou výhovorkou, že je demokratická strana nie vstave za tých 15,000 dollárov prenkázat dáku službu. Vysvitlo však, že sú ani republikáni nie lepší od demokratov, bárs počas volieb veľmi prizvukovali politický morál. A šesť keď jeden člen parlamentu zadal návrh zákona, ktorého cieľom bolo aby urobil koniec „summám pokoja“, republikáni návrh odvrhli. Potom sa však „summy pokoja“ pekne podelily medzi dvoma stranami a teraz demokrati a republikáni rovnako sú účastnými požehnania „summy pokoja“. Dľa udania spomenutého časopisu „summy pokoja“ riadne platí 170 poisťujúcich spoločností, 32 banky, 25 sporiteľní, 26 železničných spoločností, 37 cudzozemských a 24 amerických paroplavebných spoločností. Obzvlášť v Newyorku, v Marylande a Pensylvánii je platenie summy pokoja vo zvyku, ale ani iné štáty americké sú nie vytvorené.

Tá besnica. Ján Ivanides gazda zo Štrby predal na jarmoku vo Felke svojich pár volov za 492 korún a pri oldomáši tak sa spil, že miesto do Štrby šiel opäťne do Spišskej Soboty. Na ceste ho nápoj prevládal, ľahol si na pokraj cesty, zaspal a keď sa pozdejšie prebudil, našiel sa polonahým, krpce vyzuté, nohavice zoblečené, opasok, kde mal uložené peniaze, odpásaný a všetko zmizlo. Tak Ivanidesa pálenka priniesla o pár volov.

Podivný zápas. V jednom cirkusi v Madride bol tieto dni neobyčajný zápas. Jedon býk, jedon lev, jedon leopard a jedon medveď zápasili so sebou. Zriedkavý zápas skončil sa tým, že býk premohol leva, leoparda i medveďa. Po zápase udalo sa veľiké nešťastie. Majiteľ cirkusu totiž s nabitou flintou stál na kraji areny a tak sledoval zápas, po ktorom ale jako, jako nie puška náhodou vypálila. Nábitok vystrelil jednému Nemcovi oko; výstrel zapríčinil taký poplach, že obecnstvo zúfale tislo sa ku východom, pričom dvadsať osôb utrpelo ťažké úrazy.

Starostlivý sudca. V americkom meste El-Tas nedávno mali obesit jedného zločinea, po ktorom ostávala jeho žena s piatimi deťmi vo veľkej biede. Tu predsedovi súdu napadla dobrá myšlienka. Dal rozhlásiť, že popravu môže vidieť každý, kto si kúpi vstupenku za 2 dollare. Zvedavých bolo mnoho a takto sa soshieralo asi 2000 dollarov, ktoré predseda súdu jako pomoc oddal nešťastnej žene zločincovej. Odsúdený prv než stal si pod šibenicu k slzám pohnutý dojímavými slovami ďakoval sudcovi, že sa tak pekne postaral o budúcnosť jeho nešťastnej rodiny a potom smele stal si pod šibenicu.

Nové nákladné stanice pre dobytok. Na žilinsko-rajeckej vicinálnej železnici, stojacej pod správou košicko-oderbergskej železnice, stanice *Lietava-Lúčka*, *Rajec* a *Rajecké kúpele* (trenčianska stolica) od 1. februára zariadené sú aj pre nakladanie a skladanie dobytku.

KU OBRÁZKU.

Nezdarený útok.

O kom povieme že je líška, tým sme už aj to povedali, že je falošný, neúprimný, sehopený k podvedeniu, lebo medzi divými zvieratmi niet falošnejšieho nad líšku. Falošnosť líšky preto stala sa príslovnou. Falošnosť líšky zvednená je v nepočetných poviedkach, jako raz nahovárala líška havrana k spievaniu, aby mu vypadlo mäso zo zobáka ktoré cheela ona požiť, jako raz hanila brozno, aby sa ho mohla zmocniť a zas jako sa urobila mrtvou, aby mohla dostať do svojich pazúrov mladého zajačka, ktorý jej šikovne vyhyboval. I náš obrázok prezradzuje falošnosť líšky. Ukryla sa v rákosí na brehu rieky ehtiac prísť ku kačickej pečienke. Bдела vytrvale a keď divé kačice sadly, v príhodnom okamihu urobila útok, no nezdaril sa jej. V pazúroch ostaly jej len perá z uletených kačíc.

K OBVESELENIU.

Na vidieku.

Jeden pán vniđe do kaviarne a pýta si:

— Dajte mi pohár kávy, ale nech niet v nej cikorie.
— Bože môj! Veď vari len nechcete piť čistú vodu.

Nežná otázka.

Dáma: Či by ste sa vy mohli oženit k vóli peniazom, pán barón?

Barón: A koľko že ich máte, slečna?

Negalanťnosť.

Slečna: Podívajta sa, pane, tu sú všetky moje školské vysvedčenia, ktoré som si schovala na pamiatku!

Pán: „Tisíc striel! To je trvácný papier!“

ODKAZY REDAKCIE.

Pán *Július R.* v *Budapešti*. Zaslánú rozprávku nemôžeme uverejniť asíce preto nie, lebo sa v nej ani najmieň nezrkadli synovská láska. To je tá najväčšia nešetnosť, keď syn svoju matku ešte len aj na smrteľnej posteli upomína na jej poklesok a vyzvedaním sa ztrpčí jej aj posledné okamihy. Tento prvý nezdar nech vás ale neodstraší od ďalších pokusov. Dľa žiadosti prácu vám pošleme nazad.

Cena potravných článkov.

Budapešť, 7. februára.

V budapeštianských tržniciach predávaly sa podrobne nasledovné potravné články za tieto priemerné ceny:

Mäso: *Hovädzina* predok 112, zadok 124, polievková 140, jazyk 138, obličky, ľadviny 188, čistené 380 halierov za 1 klg. — *Barančina:* predok 168, zadok 190 hlov — *Telacina:* 150, lopatka 160, stehno 180 hlov za 1 klg. — *Bravčovina:* 112, stehno a lopatka 120 hlov za 1 klg. — *Sunka:* pražská 180, surová 140 hlov za 1 klgr.

Masť: Sviňská 114 hlov, loj 110 hlov, slanina ku roztopeniu 110 hlov a husacia masť 220 hlov za jeden kilogramm.

Drúbež: Za jedno kura 130, sliepku 160, kohúta 170 hlov. Za jednu tučnú kačku 260, za tučnú hus 750 hlov. — *Očistená drúbež:* kura 130, sliepka 180, kapuň 220 hlov, hus 500 (za jeden klgr. 120 hlov), morka za kilo 130 hlov, a kačka za kus 260 hlov.

Vajcia: Ku vareniu väčšie 5 kusov za 40 hlov, menšie 27 kusov za 2 kor., ku čajnu 4 kusy za 40 hlov.

Ryby: Kapor 100, smec 120, štika 120, zubáč 200, jesater 380, okuň 170 hlov. **Raky:** kus za — hlov.

Rozličnosti: Maslo gazdovské 180, ku čajnu 240 hlov za 1 klgr. Tvaroh 46 hlov za kilo. — Smotana 56 hlov za liter. — Pár holubov — hlov, divá hus —, divá kačka —, jarabica 110 hlov za kus. — Zajac za kus 2 kor. 40 hlov. — 1 klgr. divej svine 80 hlov, stehno srny — krov. — Zemiaky 8 hlov za klgr.

Múka: Pšeničná múka predávala sa za tieto priemerné ceny:

číslo:	0	1	2	3	4	5
kor.	26.40	25.00	23.60	22.20	21.60	21.00

číslo:	6	7	7½	8
kor.	19.60	16.80	13.80	11.00

Pšeničné otruby drobné po kor. 9.00, hrabé po 8.90

Zeleniny: Zemiaky ružiaky kor. 3.00—4.00, žlté

kor. 4.22—4.40, rožky kor. 8.00—2.00, biele kor. 2.80—3.00 za metr. cent Kapusta (v hlávkach) za kus 30 hl. kor. — Cibula kor. 5.00—8.400 m. c. Zeler 100 kusov — —

Strova: Hrach nový — kor., čistený starý 20—30 kor. v za liter. Sošovica: domáca 16—24 za klgr. Riža 20 hlov za kilo.

Chlieb: miestny od pekára biely 26—30 hlov, čierny 20—22 hlov za kilogrammu.

»Sohr Sväto-Antonská« fabrika na strieborno-ocelové kosa, ktorej jediný a výhradný rozosielač a predavateľ je

Pán JOSEF SOHR

v meste Szill (Somogym.)

ktorý aj vlani na londýnskej výstave zlatou medajlou a čestným diplomom bol vyznačený.

100 korún vypláti tomu, kto vie preukázať »Sohr Sväto-Antonskú« kosu z ktorej inej fabriky,

200 korún vypláti tomu, kto z medzi 100 »Sohr Sväto-Antonských« vie preukázať päť zlých kôs.

Ochranná známka

Kto úplne spoľahlivú, dobrú kosu chce si zadovážiť, ten dotiaľ od nikoho nech si neobjedná kosu, kým si od vyšspomenutej chýrečnej firmy obrázkový cenník nežiada, ktorý ona hockomu na žiadosť zdarma a vyplatené zašle.

➔ Každý nech si žiada cenník na dopisnici. ➔

Zimné mesiace sú najpríhodnejšie objednávať shromažďovať. — Shromažďiteľom výhody! — Viac tisíc poďakujúcich listov a dostatočných objednávok nachodí sa k opozreniu. — Svedomitá výsluha. — Úplná záruka! (15—1.)

Budapešťianska bursa s úradným značením cien dňa 8. februára.

Obilie	Jakosť dla hekt.	Za 5) kilogr.		Cenné papiere	Peniaze	Tovar	Cenné papiere	Peniaze	Tovar
		od	do						
Pšenica banátska	75—81	kor. 7.30	kor. 8.15	Štátny dň.	kor.	kor.	Prvá uhor. poisť. spol.	kor. 56.00	kor. 57.00
" peštianska	75—81	7.25	8.15	(Za každých 100 korún)			Pešt. uh. kupec. b.	2876	2886
" stolnobebradská	75—81	7.45	8.25	Uhorská zlatá renta 4%	98.50	99.00	Pešt. prvá vlast. sporiteľňa	16100	16200
Raž (žito)	70—72	6.10	6.30	Uhorské regálové úpisý 4½%	99.50	100.25	Balgó-tarjánska baňa na uhlie	618.00	620.00
Jačmeň na krm.	60—62	5.65	5.70	" premiové úpisý	162.25	163.25	Záložné listy.		
" na pátku	62—64	5.45	5.55	Uhorská tiskovo-segedínska požička 4%	141.25	142.25	Uhorského pozem. úverkového ústavu 4%	94.00	94.50
" na várku	64—66	—	—	Uhorská žel. požička 4½% v zl.	99.50	100.00	Uhorského úver. záložného ústavu 4½%	99.50	100.50
Ovos	39—41	5.00	5.45	" vyvážkové úpisý 4%	93.75	94.75	Uh. úver. ústavu s prémieu 4%	120.00	121.00
Kukurica	—	4.75	4.95	Spoločná požička v bež. peniazoch 4½%	99.50	100.00	Peniaze.		
Čiroso	—	5.30	5.80	Žrezy.			Cisársky dukát	11.44	11.74
Repica	—	11.50	12.25	Spolku »Jó sziv«	6.20	6.80	Dvadsať-frankovník	1.26	1.32
Ďatelinové semä, Inc.	—	36	44	Uhorského »Červeného kríža«	18.50	19.00	Nemecká ríšska marka	1.8.00	118.20
" červené	—	58	64	Bazóského	42.75	43.75	Striebro	—	—
Svinská masť peštianska	—	51.00	52.00	Basilika	12.60	13.60			
" vídiecka	—	—	—						

Platný od 1. októbra 1899.

Vozný železničný poriadok.

Platný od 1. októbra 1899

Párkány-Nána - Léva. Léva - Garam-Berzencze.

Stanice.	triedy	osobný vlak		miešan. vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Párkány-Nána	ind.	5:35	9:05	4:08	—
Kőhid-Gyarmath	»	5:52	9:22	4:25	—
Kéménd	»	6:07	9:37	4:40	—
Bény	»	6:19	9:49	4:52	—
Csata	érk.	6:31	10:01	5:05	—
Oroszka	ind.	5:47	10:27	5:29	—
Garam-Damásd	»	6:57	10:37	5:39	—
Zeliz	»	7:09	10:50	5:52	—
Nagy-Salló	»	7:36	11:18	6:20	—
Alsó-Várad	»	7:53	11:35	6:37	—
Léva	érk.	8:10	11:52	6:54	—
Léva	ind.	8:20	—	—	7:14
Nagy-Kosmály	»	8:38	—	—	7:38
Kovácsi	»	8:46	—	—	7:48
Garam-Szt.-Benedek	»	9:04	—	—	8:19
Ujbánya	»	9:25	—	—	8:57
Rudnó	»	9:30	—	—	9:08
Garamrév	»	*9:41	—	—	*9:20
Zsarnócza-Fürészmalom	»	*9:47	—	—	9:29
Zsarnócza	»	10:00	—	—	9:54
Szénásfalu-Vihnye(V.-für.)	»	10:13	—	—	10:12
Geletnek-Szklenó (Sz.-für.)	»	10:19	—	—	10:33
Garam-Szt.-Kereszt	»	10:37	—	—	11:08
Saskó-Váralja	»	*10:44	—	—	11:18
Jálna	»	10:53	—	—	11:29
Garam-Berzencze	érk.	11:00	—	—	11:37

Garam-Berzencze - Léva. Léva - Párkány-Nána.

Stanice.	triedy	miešan. vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Garam-Berzencze	ind.	—	4:25	—	12:30
Jálna	»	—	4:33	—	12:38
Saskó-Váralja	»	—	4:44	—	12:49
Garam-Szt.-Kereszt	»	—	5:01	—	1:06
Geletnek-Szklenó (Sz.-für.)	»	—	5:24	—	1:26
Szénásfalu-Vihnye (V.-für.)	»	—	5:35	—	1:34
Zsarnócza	»	—	6:02	—	2:00
Zsarnócza-Fürészmalom	»	—	*6:07	—	*2:05
Garamrév	»	—	*6:14	—	*2:12
Rudnó	»	—	6:30	—	2:28
Ujbánya	»	—	6:45	—	2:40
Garam-Szt.-Benedek	»	—	7:16	—	3:11
Kovácsi	»	—	7:27	—	3:22
Nagy-Kosmály	»	—	7:38	—	3:36
Léva	érk.	—	7:55	—	3:53
Léva	ind.	5:05	—	9:45	4:25
Alsó-Várad	»	5:23	—	10:03	4:50
Nagy-Salló	»	5:46	—	10:26	5:17
Zeliz	»	6:08	—	10:49	5:51
Garam-Damásd	»	6:20	—	11:01	6:04
Oroszka	»	6:31	—	11:11	6:23
Csata	»	6:38	—	11:18	6:32
Bény	»	7:09	—	11:36	7:03
Kéménd	»	7:20	—	11:47	7:17
Kőhid-Gyarmath	»	7:33	—	12:00	7:33
Párkány-Nána	érk.	7:49	—	12:17	7:52

Tót-Megyer - N.-Bélicz. N.-Bélicz - Privigyé-Bajmóc.

Stanice	triedy	osobný vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Tót-Megyer	ind.	4:15	11:55	4:10	7:20
Annamajor	»	*4:26	*12:06	*4:21	*7:31
Nagy-Surány	érk.	4:37	12:17	4:32	7:42
Ondrohó	ind.	*4:56	12:39	*4:48	8:02
Komjáth	»	5:08	12:51	5:00	8:14
Nagy-Kér 6. sz. ōrh.	»	*5:22	*1:05	*5:14	*8:28
Ivanka	»	5:40	1:23	5:33	8:47
Nyitra	érk.	5:57	1:40	5:50	9:04
Nyitra	ind.	6:02	1:45	5:55	—
Kajsa 10. sz. ōrh.	ind.	6:13	*1:56	6:06	—
Űzbégh	érk.	6:22	2:05	6:15	—
Vicsap-Apáti	ind.	*6:41	*2:25	*6:34	—
Szomorfalu	»	6:51	2:35	6:44	—
Nyitra-Ludány	»	7:13	3:02	7:07	—
Nagy-Tapolcsány	»	7:37	3:25	7:30	—
Bossány	»	7:54	3:42	7:47	—
Chynorán 15. sz. ōrh.	»	8:04	3:51	7:57	—
Nyitra-Zsambokrét	»	8:11	3:58	8:04	—
Kis-Bélicz	»	*8:20	*4:07	*8:13	—
Nagy-Bélicz	érk.	8:24	4:11	8:17	—
Nagy-Bélicz	ind.	8:34	4:25	8:22	—
Simony	»	8:45	4:39	8:33	—
Nagy-Ugrocz	»	8:55	4:53	8:41	—
Oszlány	»	9:06	5:08	8:52	—
Nyitraszeg	»	9:15	5:20	9:01	—
Nemes-Kosztolány	»	9:32	5:43	9:17	—
Nyitra-Novák	»	9:45	6:01	9:30	—
Koós	»	9:58	6:17	9:42	—
Privigyé-Bajmóc.	érk.	10:10	6:32	9:55	—

Privigyé-Bajmóc - N.-Bélicz. N.-Bélicz - Tót-Megyer.

Stanice	triedy	osobný vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Privigyé-Bajmóc	ind.	8:50	11:3	—	4:55
Koós	»	4:02	11:49	—	5:07
Nyitra-Novák	»	4:14	1:06	—	5:19
Nemes-Kosztolány	»	4:29	12:29	—	5:34
Nyitraszeg	»	4:40	12:44	—	5:45
Oszlány	»	4:48	12:55	—	5:53
Nagy-Ugrocz	»	4:59	1:18	—	6:05
Simony	»	5:06	1:27	—	6:12
Nagy-Bélicz	érk.	5:15	1:38	—	6:21
Nagy-Bélicz	ind.	5:20	—	1:53	6:36
Kis-Bélicz	»	*5:24	—	*1:57	*6:40
Nyitra-Zsambokrét	»	5:33	—	2:06	6:49
Chynorán 15. sz. ōrh.	»	5:40	—	*2:12	*6:55
Bossány	»	5:9	—	2:22	7:04
Nagy-Tapolcsány	»	6:12	—	2:44	7:27
Nyitra-Ludány	»	6:30	—	3:0	7:46
Szomorfalu	»	6:53	—	3:33	8:09
Vicsap-Apáti	»	*7:9	—	*3:40	*8:15
Űzbégh	érk.	7:18	—	4:00	8:34
Kajsa 10. sz. ōrh.	ind.	*7:28	—	*4:19	*8:44
Nyitra	érk.	7:39	osobný	4:30	8:55
Nyitra	ind.	7:44	4207	5:1	9:5
Ivanka	»	8:02	2:07	5:32	9:23
Nagy-Kér 6. sz. ōrh.	»	*8:17	*2:22	*5:47	*9:38
Komjáth	»	8:32	2:37	6:02	9:53
Ondrohó	»	*8:41	2:47	*6:11	10:03
Nagy-Surány	érk.	8:52	2:58	6:22	10:14
Annamajor	ind.	*9:12	*3:18	*6:45	10:34
Tót-Megyer	érk.	9:22	3:28	6:56	10:44

Garam-Berzencze - Selmezbánya

Stanice.	triedy	nák. os. vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Garam-Berzencze	ind.	6:43	12:22	5:25	—
Kecskés 3. sz. ōrh.	»	*7:09	*12:43	*5:49	—
Bélabánya	»	8:00	1:27	6:38	—
Selmezbánya	érk.	8:52	2:03	7:28	—

Selmezbánya - Garam-Berzencze.

Stanice.	triedy	nák. os. vlak		osobný vlak	
		I-III.	I-III.	I-III.	I-III.
Selmezbánya	ind.	4:50	9:25	2:55	—
Bélabánya	»	5:24	9:59	3:28	—
Kecskés 3. sz. ōrh.	»	*5:55	*10:30	*3:59	—
Garam-Berzencze	érk.	6:15	10:50	4:19	—

* Podmienené vlak zastane

Hrubé čísla značia nočné hodiny.

Tlačou cis. a kraj dvornej knihtlačiarne Viktora Hornyánszkeho v Budapešti